

NORMY ROZWOJOWE

WIEK DZIECKA	7 LAT
CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	<ul style="list-style-type: none"> - Przygaszony, skryty, trzyma się z daleka od ludzi, wszelkiej walki, hałasu I zamieszania. - Najwięcej przyjemności sprawia mu siedzenie w swoim pokoju wśród rzeczy, których pilnie strzeże oraz oddaniu się rysowaniu, lepieniu, układaniu. - Z wielkim zamięrowaniem ogląda telewizję, słucha radia. - W zasadzie jest posłuszny, ale często niechętny, powolny, nie słyszy poleceń I zapomina co miał właściwie zrobić. Bywa jakby nieobecny duchem. - Nadal z powodu nieukończonego procesu kostnienia nadgarstka, mała jest wytrzymałość na długotrwałą pracę manualną, wymagającą precyzji ruchowej.
ROZWÓJ EMOCJONALNY	<ul style="list-style-type: none"> - Smutny, skwaszony, narzekający, ospały. - Uważa, że nikt go nie lubi, a wszyscy dookoła – łącznie z rodzicami sprzyjęli się, aby go prześladować I dręczyć. - Potrafi gorzko płakać z powodu rozlicznych krzywd jakich rzekomo doznał. - Miewa dni w których nie może się skupić, zapamiętać to, czego się uczy. - Napięcie związane z pójściem do szkoły. - Dużo pretensji do rodziców i nauczycieli, że wszyscy go gnębią i prześladują (np. jeśli mama pyta jak było w szkole? – to oczywiście jest, że się czepia, Jeśli nie pyta to go nie zauważa, ignoruje - nie kocha) - Niektóre 7-latki zarzucają rodzicom, że są adoptowani. <p>Sposoby rozładowania</p>

	<p>napięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czasami zostaje obryzganie czy jąkanie, ale 7-latek próbuje z tym walczyć - mruganie oczami - nachmurzone miny, bóle i zawroty głowy
<p>ROZWÓJ INTELEKTUALNY</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Czas, kiedy może się rozwinąć pasja czytelnicza, bo czytanie siedmiolatków fascynuje, najmilej widziane są opowieści o bohaterach pokonujących wszelkie przeciwności losu. - Potrafi posługiwać się zabawkami wymagającymi dużej precyzji ruchów. - Chętnie buduje ze skomplikowanych zestawów klocków. - Potrafi malować cieńszym pędzlem, sprawnie rysuje (przedkłada ołówek nad kredki świecowe). - Chętnie eksperymentuje. - Wszystko je interesuje, wciąż jest ciekawe świata. - Dużo od siebie wymaga I nie zawsze sobie z tym radzi. - Rozpoznaje litery, łączy je w sylaby i wyrazy. - Czyta krótkie wyrazy I zdania. - Układa wyrazy z rozsypanki literowej i zdania z rozsypanki wyrazowej. - Liczy do 10 (a często potrafi więcej). - Porządkuje przedmioty według jakiejś cechy, dzieli je na podgrupy. Potrafi uporządkować przedmioty według jakiejś cechy. - Porównuje przedmioty I zbiory przedmiotów (większe, mniejsze, tyle samo). - Zna relacje przestrzenne (niżej, wyżej, w lewo, w prawo, obok, z tyłu). - Rozpoznaje proste figury geometryczne. - Świat postrzega w kategoriach ilościowych, a nie jakościowych (ważne jest nie „co”, ale „ile”).

ROZWÓJ SPOŁECZNY	<ul style="list-style-type: none"> - Przełomowy rozwój bowiem zaczyna się uczęszczanie do szkoły. - Zna podstawowe zasady komunikacji z innymi, np. zanim zacznie mówić; czeka, aż ktoś inny skończy zdanie. - Umie wyrażać własne zdanie. - Potrafi współpracować z grupą. - Potrafi odróżniać zachowania dobre od złych (wie np., że nie można przywłaszczać sobie cudzych rzeczy). - Przestrzega zasad panujących w grupie. - Potrafi czekać, wie, że nie można mieć wszystkiego, a zdobycie niektórych rzeczy wymaga cierpliwości.
LĘKI	<p>Boi się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ciemności - ciemnych miejsc - (piwnicy, strychu, tuneli) - złodziei, włamywaczy, - wojny - złej oceny w szkole - spóźnienia się - niechęci nauczycieli czy rówieśników
ZACHOWANIA I ZAINTERESOWANIA SEKSUALNE	<ul style="list-style-type: none"> - Wie co to ciąża i rozumie, że człowiek rozwija się z dwóch połączonych nasion. - Duże zainteresowanie narodzinami. - Fascynuje się rozwojem dziecka. Jak się karmi, akcesoriami pielęgnacyjnymi, zainteresowanie książkami o dzieciach. - Dużo mniejsze zainteresowanie seksem, zabawą w lekarza.
SEN I JEDZENIE	<ul style="list-style-type: none"> - Zasypia i śpi bez kłopotów. - Czasami pojawiają się lęki nocne (niebezpieczeństwa zagrażające rodzicom).

	<ul style="list-style-type: none"> - W jedzeniu jest chimeryczny osowiasty, przy sole guzdrze się, zamyśla, mamrocze –przywiązany do jednej potrawy i stale się jej domaga.
CO POWINNO WZBUDZIĆ NIEPOKÓJ?	<ul style="list-style-type: none"> - Długotrwałe napięcie psychiczne – bóle brzucha, nudności. - Niechęć do szkoły. - Łysienie plackowate. - Trudność w nauce.

WIEK DZIECKA	8 LAT
CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	<ul style="list-style-type: none"> - Promienny i tryska energią. - Wszędzie go pełno, spieszy się, szybki, narwany robiąc dwie rzeczy naraz. - Skłonny do dramatyzowania - dostrzega swoje porażki reagując na nie emocjonalnie. - Bardzo wrażliwy.
ROZWÓJ EMOCJONALNY	<ul style="list-style-type: none"> - Podlega napięciom I stresom. - Powracają na nowo zachowania służące rozładowaniu napięcia: manieryzmy, obgryzanie paznokci, kręcenie się wyrywanie włosów, płacz ze zmęczenia, powrót do ssania palca. - Gdy ma zrobić coś, czego nie lubi lub się boi, odczuwa parcie na pęcherz i musi iść do toalety. - Ważne! Bardzo silnie związany z matką – nie odstępuje jej na krok, mama ważniejsza od zabawy I rówieśników – potrafi nawet wybrać awanturę z mamą, aby tylko z nią być. - Okres pragnienia ciągłej bliskości fizycznej z matką pieścizot, siadania na kolana. - Tata odstawiony.

ROZWÓJ INTELEKTUALNY	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwija się mowa, a słownik poszerza gwałtownie w wyniku bezpośredniego nauczania, zdobywanych doświadczeń, lektury, telewizji. - Dokonują się zmiany ilościowe i jakościowe. - Pojawiają się nowe formy wypowiedzi. Do największych osiągnięć należy umiejętność poprawnego, płynnego i wyrazistego czytania głośnego.
ROZWÓJ SPOŁECZNY	<ul style="list-style-type: none"> - Jest towarzyski, lubi zawierać nowe znajomości, a w grupie rówieśniczej walczy o prestiż i popularność. - Buduje grupę przyjaciół w oparciu o wspólne zainteresowania i zaufanie - jego krąg przyjaciół jest jednopłciowy, a o płci przeciwnej wyraża się z lekceważeniem. - Odróżnia dobro od zła, umie się dobrze zachowywać i wyłapuje wszelkie odstępstwa od zasad, a zasady są dla niego bardzo ważne. - Uważa, że reguł należy przestrzegać przede wszystkim ze względu na groźbę kary. - Jeszcze nie podważa autorytetu dorosłych, a wszelkie nakazy przez nich formułowane uważa za sprawiedliwe i słuszne. - Szkoła ma coraz większe znaczenie w życiu ośmiolatka, który coraz lepiej w niej sobie radzi - najprawdopodobniej wie już, jak ściągać, umie podpowiadać, wypierać się w żywe oczy, kłamać i oszukiwać. Jednocześnie nauczyciel jest wciąż jeszcze wielkim autorytetem, z którego zdaniem trzeba się liczyć.
LEKI	<ul style="list-style-type: none"> - Mniej lęków i nie są one tak intensywne. - Dziecko już się nie boi wody, mniej obawia się ciemności, lepsza umiejętność oceny sytuacji - Obawy ma uzasadnione – dotyczą możliwości i porażki w szkole. - Boi się: <ul style="list-style-type: none"> • ośmieszenia • niepopularności • złych ocen

ZACHOWANIA I ZAINTERESOWANIA SEKSUALNE	<ul style="list-style-type: none"> - Zaczyna rozumieć powolny proces rozwoju dziecka w łonie matki. - Niektóre dziewczynki pytają o role ojca w procesie prokreacji. - Wraca zainteresowanie seksem, ale mniejsze, zainteresowanie zabawami niż w okresie 6-letnim. - Skłonność do podglądania, nieprzyzwoitych żartów, szeptów – wypisuje, literuje słowa związane z czynnościami wydalniczymi.
SEN I JEDZENIE	<ul style="list-style-type: none"> - Zasypia bez kłopotów, ale ze względu na swoją aktywność każdą porę pójścia do łóżka uważa za zbyt wczesną – kombinuje jak opóźnić położenie się. - Ma wspaniały apetyt, zaczyna eksperymentować z jedzeniem. - Koncentruje się na jedzeniu.
CO POWINNO WZBUDZIĆ NIEPOKÓJ?	<ul style="list-style-type: none"> - Brak kolegów i zainteresowania się nimi. - Nieadekwatny samokrytycyzm. - Zbyt długa nieobecność w szkole. - Jeśli przez kilka dni jest przygnębiony, smutny, nie zależy mu na ocenach. - Robienie z siebie błazna klasowego. - Trudności w czytaniu i pisaniu.

WIEK DZIECKA	9 LAT
CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	<ul style="list-style-type: none"> - Dziecko jest zazwyczaj zamknięte w sobie. - Rodzice schodzą na boczny tor, a priorytetem staje się uznanie kolegów. - Żyje w ciągłym stresie i przejmuje się każdą drobnostką.

	<p>-Uważa, że jest już doświadczonym życiowo praktykiem, który ma prawo do autonomii i zaciekle broni jej przez zakusami rodzicielskiej kontroli.</p> <p>- Jest jednak bardziej posłuszny – jeśli po prostu trzeba, potrafi wykonać uciążliwe polecenie.</p>
<p>ROZWÓJ EMOCJONALNY</p>	<p>- Nie należy mu się narzucać z towarzystwem, pomocą, dobrymi radami, ani z kontrolą i oceną.</p> <p>- W swoim dążeniu do stałego manifestowania swojej odrębności może czasami sprawiać wrażenie krnąbrnego, upartego i przemądrzałego.</p> <p>- Życie traktuje poważnie i zamartwia się mnóstwem spraw – np. szkołą, nielojalnym kolegą.</p> <p>- Przeżywają bunt przeciw autorytetom.</p> <p>- Często bywa spięty i zdenerwowany.</p> <p>- Dostrzega ojca, chętnie asystuje ojcu przy pracach, zdanie taty bardzo się liczy, chętniej wykonuje polecenia taty.</p> <p>Sposoby rozładowania napięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tupanie • przeczesywanie włosów dłońmi • odrywanie guzików • upuszcza, tłucze różne rzeczy obwiniając siebie • mamrotanie i pojękiwanie (jestem głupi) • zawroty głowy
<p>ROZWÓJ INTELEKTUALNY</p>	<p>- Dobrze czyta i pisze, co ułatwia mu zdobywanie nowej wiedzy.</p> <p>- Jego ciekawość świata jest wielka, a chęć jego poznawania nie zna granic.</p> <p>- To dobry czas na podróże i odkrywanie różnorodności świata.</p> <p>- Potrafi bronić swojego zdania.</p> <p>- Wchodzi w dyskusje z nauczycielami bardzo ostro ich krytykując.</p>

ROZWÓJ SPOŁECZNY	<ul style="list-style-type: none"> - Jest to wiek bardzo dynamicznego rozwoju potrzeb i umiejętności społecznych. - Zwraca się ku rówieśnikom, zdanie kolegów zaczyna się bardziej liczyć, a ich towarzystwo przedkładane nad spędzaniem czasu z mamą czy tatą. - Jeśli jest traktowany poważnie i obdarzony dużą swobodą doskonale radzi sobie, wykazując się samodzielnością i odpowiedzialnością w swoim zachowaniu. Można mu powierzyć wiele domowych zadań, które będzie wykonywał chętnie, bez konieczności pochwał i nagród. - Tworzy nowe grupy, paczki. - Jest to okres dużego konfliktu płci. - Najchętniej bawi się w obrębie swojej płci.
LĘKI	<p>Boi się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciemności • zwierząt i owadów • burzy • niepowodzenia w szkole • negatywnej oceny • przemocy kolegów • o stan swojego zdrowia
ZACHOWANIA I ZAINTERESOWANIA SEKSUALNE	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowy o seksie z rówieśnikami tej samej płci. - Zainteresowanie szczegółami budowy i funkcjonowaniem własnych narządów płciowych, szukanie ilustracji w książkach. - Przekleństwa związane z seksem, wierszyki erotyczne.
SEN I JEDZENIE	<ul style="list-style-type: none"> - Opóźnia pójście spać. - Brak kłopotów z zasypianiem i snem. - Kończą się wszelkie kłopoty związane z jedzeniem.
CO POWINNO WZBUDZIĆ NIEPOKÓJ?	<ul style="list-style-type: none"> - Trudności szkolne. - Brak radzenia sobie z lękami.

- Przemoc.